

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Capvt V. Christus damnatur mortis à Pilato, & crucifigendus educitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

Ecce homo
Pis mē-
tibus sub
te divinā
cōmēn-
datissimū
sit.

Christi re-
sponsum
ad emēn-
dandam
vitam in-
vitans:

1. Hor-
nem arro-
gantem &
fastiosum.

2. Libidi-
nosum.

3. Iracun-
dum & in-
vidum.

Deut. c. 32.
vers. 35.

commendatissimum sit. Dum enim Sacerdos sacrosan-
ctam Eucharistiā monstrat, hoc unā veluti pronun-
tiat: *Ecce homo*, pro nobis infanda passus. Quo quidem
tempore hæc divi Francisci præcatuncula usui esse po-
terit: *Domine Deus, caelestis Pater, respice in faciem Christi
Filii tui, & miserere mei*. Huic oratiunculæ opportunè
addetur cogitatio ista: *Ecce homo*, quàm ego ad istum
hominem infirmus, & nihili homo sum, quàm inflam-
matus & furens libidinibus, quàm non sum Angelus: ò
Pater misericordiarum, *Ecce homo*, ecce tuus Filius, qui
in corde suo omnes homines amore summo comple-
ctitur, respice hunc hominem, & propter ipsum parce
mihi, & da gratiam ad emendandam vitam, & firmam-
dam in bono perseverantiam. Responsum vel à silente
Christo habemus istud.

O homo arrogans & fastuose, *Ecce homo*, aspice qua-
les gemmæ à mucronato hoc ferro defluant, vide ar-
millas meas, funes. En jam secundum per vestem illu-
dor. Sed neque tu cessas vestitu tuo insolenti & ad om-
nem luxum facto illudere mihi. Quæro te, sta juxta
me, & ornatum caput tuum, cum meo, tuas manus,
tuasque vestes cum meis confer, & discrimen maxi-
mum erubescere.

O homo libidinose, *Ecce homo*, quàm turpe ac dissi-
mule tu membrum es sub hoc spinoso, vulnerato capi-
te. Et quamdiu te patiar, ut non præcendam te tam-
quam membrum mortuum? Tu non cessas sub oculis
meis & corpus & animum conspurcare. Non tuas ipse
sordes ac libidines erubescis: Te nunc per sanguinem
meum & tot sanguinis facii rivulos togo, idque hoc
unum, ut antequam carnis appetentiæ satisfacias, &
peccato assentiaris, hæc mea vulnera numeres. Chla-
midem amove, & totum corpus oculis obire poteris.
Num adhuc peccare persistis? Arbitrium tuum non
tollam, sed tu cave poenam.

O homo iracunde & invidie, *Ecce homo*. Tu quàm
primum vel minimum læderis, mox vindictam & ver-
bera meditaris. Numquam facundior es, nullquam
promptior, quàm cum alteri nocendum. Quot enim
vel anno uno cudis fulmina in pectore tuo, quæ jactas
in adversarios tuos lingua tuâ? Ecce, manibus ligatis sto
ante te, ignis & fulmen in meâ quidem manu sunt, sed
tego & contineo, sileo & dissimulo usque ad tempus.
Tu, obsecro, exemplum meum imitare, teipsum conti-
ne, injurias dissimula, vindictam substringe. *Mea est ultio,
& ego retribuam eis in tempore*.

CAPUT V.

*Christus damnatur mortis à Pilato,
& crucifigendus educitur.*

Christus
prodigum
genus hu-
manum
quæsit
diversis in
locis.

Christus servator orbis oviculam illam errantem,
prodigum & damnatum genus humanum, ad an-
num usque trigessimum quartum sedulo quæsit, idque
locis diversissimis. Principio quidem in stabulo vagum
hoc pecus indagavit. Deinde in Ægyptum abiit, inde
Nazarethum rediit. Hinc progressus, in omnibus pa-
gis, castellis, oppidis, urbibus Judææ & Galilææ ean-
dem aberrantem ovem quæsit. In campos, in solitudi-
nes, in ipsum mare excurrit. Hierosolymis, præsertim
in templo, in domibus, in plateis docuit. Restabat una
rito, sed difficillima in montem Golgotha: imò eo ipso
die sub terrâ etiam in limbo illam quoque errantem
oviculam quæsit, ne quid laboris omitteret, dum in-
veniret, quod tot centuriis annorum fuerat amissum.
Hinc illud Ecclesiæ mætrium: *Quærens me sedisti lassus,
redemisti crucem passus*. Quando igitur Pilatus furibun-
dam plebem sedare non potuit, nec eò persuadere, ut
Christum dimitti liberum vellet, sedens pro tribunali
manus quidem lavit, nihilominus Christum morti ad-

A dixit, & crucis damnavit. Ita Christus, Joanne teste,
*bajulans sibi crucem exivit in eum, qui dicitur Calvaria lo-
cum*; Hebraicè autem *Golgotha*. Hæc Christi morientis
mysteria necessariò uberius explicanda, dum ad ipsam
crucem erigendam deveniamus.

§. 1. *Pilatum populus urget ad decretoriam senten-
tiam pronuntiandam.*

Pilatus vaser politicus, & in rem suam sapiens, longè
prudencior Herode, apud Judæos facillè impetra-
turum sese opinatus, ut innocentia Christi diversè pro-
positâ, vellent jubere Christum missum facere; sed
quia furebant hostes, & tumultuosus vocibus reum ad
crucem expetebant, Pilatus aliquantulum his ceden-
dum ratus, hanc apud se rationem inivit: Hunc ego ho-
minem flagellis ita tractavi, curabo, ut vix homini futu-
rus sit similis; mitescere visò spectaculo tam cruento,
nec gravius supplicium urgebunt. Omnia ordine facta.

Christus flagris cæsus, dumis coronatus, perlicuotum
sui spectaculum ex alto præbuit; Pilatus gemitas voces
adjecit: *Ecce homo*. Sed nemo mitescere, nemo Christi
mitesce, furorem nemo ponere, tumultuari magis,
& reum ad crucem postulare. Uti bubali rubro panno
aut sanguine visò magis efferantur, ita illi mugientes ut
tauri, rugientes ut leones contra innocentissimum
agnum exclamârunt universi, *Crucifige eum, Crucifige*.
Quod Christus jam olim quæstus, *Aperuerunt, inquit, su-
per me os suum, sicut leo rapiens & rugiens*.

Homini ignem ferenti parcat leo: hic homo merus
amor, ignis merissimus, sed nihil parant leones isti.
Leo, inquit Cyillus, animal capturus, horrendum rugit,
quo rugitu jam vicinum animal velut exanimatum ter-
rore cadit. Et quomodo horrenda vociferatio ista, Cru-
cifigatur, omnes amicos Christi non exanimavit: Ille-
ne crucifigatur, qui tot ægros sanavit, tot mortuos ad
vitam revocavit? At illi pergunt insanire, *Tolle, clamant,
eum nec in oculis quidem ferre possumus*: hæcenus
illum audire noluimus, jam nec videre, nisi in crucem
elatum placet. *Gravis est nobis etiam ad videndum, quia
dissimilis est illi vita illius, & immutata via illius*. Hæc di-
cturos Sapientia prædixit.

O furiosè cæci! hæc voces per jugulum vestrum redi-
bunt. Non deerunt vobis numero læ crucis quæc velle-
tis, & urbem vestram in cruce sublati crucodietis. Cre-
dibile autem est, ad rabiosas hæc voces ingratisissimi po-
puli, ex oculis Christi, & omnium ejus amicorum, ubere
lacrymas profluisse. Tam horribilis certè hic clamor
fuit, ut eum Amos vates vel eminus ante duo millia an-
norum audiens dixerit: *Va desiderantibus diem Domini: ad
quid eam vobis? dies Domini ista tenebra, & non lux*. Ante
quinque dies clamabatur, *Osanna, Benedictus qui venit in
nomine Domini*. Quàm citò inverla omnia! quàm pra-
vum & mutabile cor humanum!

O beatissime Paule, non ægrè ferēs utique, si idem
tibi, quod tuo Domino in hac ipsâ urbe contingat; & in
templo tractus rapiaris in castra, catenis geminis ligabe-
ris, maledictis & verberibus oneraberis, sequetur po-
pulus & clamabit, *Tolle eum*. Ut clamores istos æqua-
nimitè præferas, tuus te docet Dominus, qui atrocissi-
mas voces illas, *Crucifige, Tolle*, ingeminari audiat, & pa-
tientissimè tulit.

His improbissimis clamoribus & nostræ nos insante
monemur. Quoties contra Deum & homines rem ne-
fariam molimur; quoties mendacia, juramenta, furta,
libidines, cædes animo agitamus, et si ratio & conscien-
tia contradicant, estis tutelaris Angelus & Dei Deca-
logus reclamant, & luculentas leges ingerant: Non dice-
ces falsum testimonium, non pejerabis, non concupi-
scēs, non occides, non furaberis, non fornicaberis, non
mœchaberis. Nihilominus hæc leges audacissimè per-
rumpens, & Decalogum velut pugione confodiens
homo

homo temerarius, Crucifige, ait, Crucifige. Quidquid Deus imperet, quidquid veteret, hoc mihi facere lubet. Nunc ego aliam non audio legem, nisi appetentia mea. Hanc sequor. Hoc profecto est Filium Dei rursus ad crucem postulare, rursus clamare Crucifigatur, denuo crucifigere. Quam autem hoc pauci, quam nemo mente ferat perpendit? temeritate summam delinquimus. Vera penitentia supra modum rara.

§. II. Pilatus Christum mortis supplicio addicit.

Pilatus igitur in vitam necemque Judex Romanus, cum nihil amplius effugii cerneret, in ipsam Innocentiam ausus est mortis filmen vibrare. Itaque, quod Marcus ait, volens populo satisfacere, dimisit illi Barabam, & tradidit Jesum flagellis caesum ut crucifigeretur. Nam, quod Lucas dixit, adjudicavit fieri petitionem eorum, Jesum vero tradidit voluntati eorum. Hec impiorum voluntas est, in nequitia esse concordet. Hebraei Pontifices, Scribae, Pharisei, & ea fex hominum consensu maximo in mortem Christi conjurarunt. Quemadmodum vero Judaeos invidia & odium, ita Pilatum timor humanus in necem Christo inferendam impulit. Hac porro lingua, qua Christum infontem dixit, eadem in cruce misit Pilatus. Summa haec in Christum injuria fuit: Christum innocentem, Judaeos invidios non nescivit, eum tamen mortis damnavit. Hominem seditiosum, & sicarium absolvit, innoxium caput in manus hostium tradidit, ita orbis iudicem supplicio crucis addidit. Quam quidem in re contra leges etiam Romanas egit. Nam si Tacito & Tranquillo credimus, Senatusconsultum fuit Tiberianum, duodecim ante annis factum, quo jubebatur dicta jam mortis sententia supremum supplicium diebus decem differri, Pilatus nec decem quidem horis distulit. Dictum factum. Vix enim sententia prolata, mox Christo in locum supplicii deferenda crux imposita. Omnibus autem constare poterat hanc iniquissimi iudicii formam vi, tumultu, clamoribus extortam.

Sedit igitur Pilatus pro tribunali. Romano ritu sedendum fuit iudici, quod Ulpianus asserit, alioqui irrita censebatur sententia. Sedit autem in Lithostrotos alto & conspicuo loco, ut sententiam Latino idiomate dictavit a praecone promulgandam. Eam Christianus Adrichomius ex antiquis Annalibus optimam fide descripsit his conceptissimis verbis proponit.

JESUM NAZARENVM SVBVEROREM GENTIS, CONTEMPTOREM CAESARIS, ET FALSVM MESSIAM (VT MAIORVM SVB GENTIS TESTIMONIO PROBATVM EST) DVCEITE IN COMMVNIS SVPPPLICII LOCVM, ET CVM LVDIBRIO REGIAE MAIESTATIS, IN MEDIO DVORVM LATRONVM CRVCI AFFIGITE. I, LICTOR, EXPEDI CRUCES.

Adrichomio licet non intendo: Ego autem sententiam a Pilato pronuntiatam censeo his verbis:

JESVM NAZARENVM REGEM JVDÆORVM CRVCFIGI IVBEO.

Nam titulus crucis, praefertur solitus cum rei ducerentur, e sententia damnationis describebatur. Atqui ista & ille hic exacte conveniunt. Quam in re Pilatus in suam conscientiam turpissime deliquit, sed humanus timor terribile spectrum, & Caesaris gratia, inconstantem & meticulosum iudicem eo prolapsionis rapuerunt, ut contra fas omne, illum ipsum, quem esse innocentem & agnovit, & dixit, testatus insuper habere se potestatem dimittendi, nihilominus ignominiosissime mortis damnaret.

Castissima Susanna jam mortis damnata, cum duceretur lapidum nimbo necanda, intercessit Daniel, & causa sanctius discussa, jus novum dixit. Cum Christus traheretur ad mortem, nullus adfuit patronorum,

A igneam rhomphaeam nullus strinxit Angelorum, nemo ad iudicem alium appellavit, nemo revocationem causae, nemo iudicii revocationem petiit, nemo se in hujus hominis favorem movit. Innocens Naboth ejicitur urbe; nec eum tueri potest innocentia. Eduxerunt eum extra civitatem, & lapidibus interfecerunt. Sicut autem Christus a Judaeis Praefidi Romano, a Praefide militibus est traditus, ita Deus etiamnum probos, improborum voluntati tradit, cum nec proprio quidem filio pepercit. Sed haec omnia licet acerbissima, quae & filius Jesus est passus, & Jesus mater pertulit, ob unam Patris aeterni voluntatem, fuerunt acceptissima, & summam tranquillitatem animi tolerata. Hoc unicum: Ita Patri placet, ita vult Pater, tam filio quam matri rationum satis & caularum fuit; quare illa omnia tam infanda patientissime sustinuerunt. Sunt qui dicant, Christum Dominum a Pilato mortis sententiam flexis genibus accepisse. Stans certe ac tacens se capite damnati patientissime audiit. En orbis arbiter, en vivorum ac mortuorum iudex faulem in se sententiam pronuntiari, rei capitalis se damnari permittebat, ipse interim, quod indubitabile, se Patri similem in modum offerebat: Scis, o mi Pater, quod tibi obedierim usque in stabulum ad pecudes, usque in Aegyptum ad barbaras gentes, usque in omnes civitates & vicos Judaeae, quocumque me misisti, voluntati tuae parui. Nunc expectatum tempus adest, quo tibi usque in mortem, & usque in mortem crucis obediam. Paratissimus sum, mi Pater, nec aliud quam crucem exspecto. Hanc feram, quousque tua me voluntas ferre iusserit, in eadem cruce libentissime moriar, quia sanctissimae voluntati tuae ab omni aeternitate sic placitum fuit. Propter te, mi Pater, & Pilato, & omnibus ejus servis obediam. Ab hac obedientia & patientia non recedam, dum omnia de me praedicta & scripta ad extremum apicem complevero.

O Jesus obedientissime, o patientissime Jesus, huic tuae in Patrem paratissimae voluntati conjungo meam, omne Dei iudicium in me factum aequo animo subiturus. Hoc unum te supreme iudex, per hanc ipsam innocentiae tuae damnationem submississime rogo, cum veneris iudicare, noli me condemnare. Tu quidem gressus meos dinumerasti, sed parce peccatis meis.

§. III. Pilatus manus populo inspectante lavat.

Pilatus porro, sententiam licet tulerit injustissimam, ut tamen dilueret culpam, accepta aqua lavit manus coram populo, dicens: Innocens ego sum a sanguine justis hujus; vos videtis. Hic Praefes Hebraeorum potius mortem servavit quam Romanum, certe hoc didicit a Judaeis, qui divino jussu, quod Deuteronomium asserit, innocentiae testandae manus laverunt, ut auferrentur ab eis reatus sanguinis. Quo quidem ritu significabant, se factae caedi nequaquam consensisse. Pilatus commonit hujus imitator, omnem injuriam lavandis manibus eluere cogitabat. O Pilate, cor inquinatum, cor lavandum est, cor non manus. Si vel millies manus laveris, linguam tamen a conscientia tam foede dissonam nunquam perpurabis, cor tuum tam inique timidum, tam justitiae refractarium nunquam mundabis, etiam totus in manus tuas oceanus defuat, si laveris te nitro, & multiplicaveris tibi herbam borith, maculatus es in iniquitate tua. Nec sapo, nec lixivium hic quidquam facit. Alio hic lavacro est opus. Rex Hebraeus maculatam conscientiam purgaturus, Asperges me, inquit, hyssopo, & mundabor, lavabis me, & super nivem dealabor. Hyssopus poenitentiae, & suimet accusatio, scelera commissa expiant. Haec illa caldaria cella, hoc vaporarium sudatorium hypocaustum, hoc nymphaeum illud & balnearium est, quo noxae lavantur, alias certe nec Jordane toto nec Nilo eluenda. Si superius egerit poenitentiam, ait Ezechiel, ab omnibus peccatis suis, qua operatus est, vivet, & non morietur.

Lavatio manuum Pilati injuriam ejus non eluit. Hier. cap. 2. vers. 22. Ps. 50. v. 9. Hyssopus poenitentiae & suimet accusatio, scelera commissa expiant. Ezech. e. 18. vers. 21. morietur.

Act. c. 12. vers. 30.

moriatur. Et nunc, inquit Paulus, annuntiat Deus hominibus, ut omnes ubique agant penitentiam.

Pilati thermulae:

At nos has thermas refugimus, cum Pilato manus, non mentem lavamus, noxas palliamus, tegimus, levamus, nusquam non obvium est mantellum fucis, praetextus varii, excusationes innumeræ, nimirum culpas nominibus admodum speciosis praeteximus, pictarum fati est ubique causarum. Qui vel seipso iudice nocens est, nihilominus videri cupit innocens. Pilati thermulas, quaeso, videte. Homo libidinofus, Doleo, inquit, ob offensam Dei, sed huc mea me natura trahit, ego quidem contra nitro, sed quod humanae debilitatis est, illiciorum impetu & consuetudine inolitâ vincor. En manus lotas! Avarus & acervandis nummis intentus, Nemini, ait, nocere cupio, id tamen meae curæ committitur, rem familiarem augere, & quæsi capi vivendi normam cum deo ducere. En gypfas manus! Invidus & vindictâ appetens, Adversus hos tales homines, inquit, se virum gerere oportet; tractandi sunt ut merentur, alioquin idem in alios audebunt. En pulchras & terfas manus! Res pessima, cum iniquitas iustitiæ larvam oppandit, & decentiæ palliolum induit. Ita omnia ferè vitia se lavare solent, & suam turpitudinem pallâ honestissimâ velare. Hæc innocentia est hominum vitioforum, qui se humanos, affabiles, benevolos verbis & cremoniis exhibent. Verum, ve vobis, minatur Christus, quia mundatis; quod deforis est calicis & paropsidis, intus autem pleni estis rapinâ & immunditiâ. Pharisæe cece, munda prius, quod intus est calicis & paropsidis, ut fiat id, quod deforis est, mundum. Va vobis Scribae & Pharisæi hypocrite, qui similes estis sepulchris dealbatis, quæ à foris parent hominibus speciosa, intus verò plena sunt ossibus mortuorum, & omni spurcitiâ: sic & vos à foris quidem pareris hominibus iusti, intus autem pleni estis hypocrisi & iniquitate. Ita & Pilatus lavit manus, sed coram populo, non coram Deo, qui non manuum sed mentium amat munditiam. Pilate, multò rectius fecisses, si pectus mapu percussisses, quod in templo publicanus fecit, quod & fecit hoc ipso die omnis turba eorum, qui simul aderant ad spectaculum istud, & videbant, quæ fiebant, & percutientes pectora sua reverebantur.

Avanti.

Invidi & vindictæ appetentis.

Matth. c. 23. vers. 25. & seq.

Luc. cap. 23. vers. 48.

Pilatus sententiam non mutavit.

Ps. 34. v. 25.

Thom. c. 2. vers. 15.

Modus quo Christi patientis cruciatus cum sensu meditari possimus.

Christi hostium! Vicimus, aiebant, euge euge anima nostra; devoravimus eum. Exasciatum est hoc opus, summam votorum attigimus. Mox igitur ad rem; Festinamus & urgeamus hujus operis felicem clausuram, ne aut Pilatum sententiæ pœniteat, aut seductor extra crucem obeat.

O mi bone JESU, plauserunt super te manibus omnes transeuntes per viam; sibilaverunt & moverunt caput suum. Pontifici Caiaphæ vix lætior fergi nuntius potuisset. Idcirco statim, ut aliqui opinantur, in omnes urbis plateas cum tubicine præconem misit, qui proclamaret: Notum illum populi seductorem à Romano Præsidi ad crucem esse damnatum. Jam ergo educendum in montem Golgotha, & ligno, prout meritis, suffligendum.

Interea temporis omnia instrumenta ad crucis supplicium properanter collata. Crux ipsa, clavi, funes, mallei, terebræ, forcipes, scalæ, ligones, palæ, spongiæ, acetum, vinum myrrhatum, & quidquid ex Romano more ad crucifigendum spectabat.

Huc igitur animum, huc omnes animi oculos: conformemus in animo nostro Domini JESU tamquam præsentis imaginem. Quisquis enim Christi patientis cruciatus cum sensu meditari, & fructum ex eâ re capere studet, omnia sibi cogitatione depingat, ut omnia tamquam præsentia animo cernat. Pa ille, qui omnia depingit, interior sensus, ab alijs abducendus, & totus

huc convertendus; quod id robustius ac firmius sit, eo promptius tam voluntas quam intellectus sequuntur.

Ergo videte, Christiani, & illis interioribus oculis cernite, quomodo ludicra purpura vulneribus (ut credibile) inhaerens violenter abripiatur, ut suis vestibus pauperinis possit indui. Nulla hic manus quæ parceret. Hoc autem ex more fiebat, quia jam fuerat flagellatus: alii in ipsâ viâ, aut supplicii loco flagellis cædebantur. Deinde suis vestibus ideo Dominus induebatur, ut probè ab omnibus nosceretur, & loquente digito monstraretur: Hic est ille, quem prophetam esse putavimus, impostor nobilis; acta declarata exitus. Certè aliter Christus nosci non potuisset; non enim erat species ei, neque decor, non erat aspectus, & quasi absconditus vultus ejus. Quo quidem Christus docuit, nos in egressu vitæ nihil nisi nostras actiones scilicet sanctas nobiscum ferre.

In hunc modum Dominus vestitus, vincatus, vulneribus & sanguine operus, viribus exhaustus, ob animi deliquia vix spirans, in atrio Pilati saxum insidens expectabas, dum omne crucifixionis choragium compareretur. Orabat interim, quod credibile, & suo se Patri vel milles in victimam jam proximi sacrificii offerebat.

§. IV. Christo ferenda Crux imponitur, varia hujus figura.

Paratis jam omnibus ad infame iter & supplicium, titulus cruci suffigendus jam cernebatur ligno incisus, Tribunus cum cohorte suâ armatus lugubrem pompam in suas classes digerebat, aderant duo latrones vindicti, & ad subeundam mortem parati, Christus Servator orbis non minus quam illi vincatus suam amplectebatur, crucem, ab illâ brevè amplectendus. Hæc nobis animi oculus, quod dictum, velut præsentissima sunt cernenda. Ergo agmine toto in ordinem tumultuarium composito, Romani Palatii portæ panduntur: Prodit luctuosa supplicatio, pars ejus maxima Domini JESU: Qui bajulans sibi crucem, ait Joannes, exivit in eum, qui dicitur Calvaria locum, Hebraicè Golgotha. Grande spectaculum, ait Augustinus, sed si spectet impietas, grande ludibrium; si pietas, grande mysterium. Ah! qualis pompa, quæ crucis supplicatio! O bone JESU, quot molesta & operosa itinera per annos triginta quatuor nostri amore suscepti? sed molestius tibi nullum, nec operosius fuit, quam hoc ultimum sub tanto tamque infami pondere, sub gravissimâ mole arboris decessitæ. Hic egressus ille tuus lacrymabilis. Nec enim unam solùm cernendus es tulisse crucem: corpus vulneribus & plagis decessitatum illatis plenum, caput horribili dumeto saucium, spineo stillante sero gravatum, omnia Orbis piacula tibi uni luenda te solum premunt, lumbi non militari baltheo, sed qui latronibus injicitur, laqueo præcincti, humeri, tamquam non satis ad columnam flagris lacerati, insuper excelsâ trabe onerati, pedes lapsabundi, totum corpus tremat, & vix sibi ipsi portando sufficit, incessus lentus & debilis, anhelitus æger & difficilis, facies livore, spuris, cuore adeo transformata, vix ipsi matri amplius nisi à solis vestibus noscenda, per omne corpus purpurei defluunt rivuli. Ita Christus ad moriendum egressus extra urbem, viam totam suo sanguine signavit, haud aliter ac si fera recens jugulata etiamnum sanguinans per publicum fuisset tracta.

Nicolaus Orlandinus memorat, viros religiosos & Societate Jesu ad regem Congi fuisse missos; obviam iis venisse proceres duos unâ cum equis ligneis, qui novis hospitibus honoris causâ more gentis offerebantur ascendendi. Quod nos læticam undique apertam, illi equum ligneum appellat. Lignum est dolatum, corio stratum, hoc duo bajuli recepto jam sessore portant. Christus Dominico die Palmarum Hierosolymam ingressurus mutuo jumento vehebat: at verò die fatali Parasceves, quernum vehiculum aut ligneum equum adhibuit.

Vertical marginal notes on the right side of the page, including references to various parts of the text and other works.

adhibuit, sed quem ipse portavit. Hic ille cutus est, quo non Elias tantum, sed omnes Christi Patentes amici evehantur ad caelum: Hoc equo super astra vehimur. Ita Christus bajulans sibi crucem exivit.

Jam à primo mundi ortu variè præcesserunt imagines hujus ab urbe lucaiosissimi exitus. 1. En innocens Abel ab invidio fratre Caino educitur, ut occidatur. 2. En Noë justus comportat ligna ad arcæ fabricam servando generi humano, ab igneo æternitatis diluvio. 3. En obediens Ilaas suis ipse humeris lignorum fascem defert apparando sacrificio, jugulandus ipse in victimam. 4. En Jacob peregrinus suas ipse gestat scalas caelo applicandas, per quas evadamus ad sidera. 5. En fortissimus Josue divino jussu clypeum suum levavit contra civitatem Hai, nec contraxit manum, quam in sublime portexerat tenens clypeum. 6. En Moses in monte passis brachiis oraturus, fert secum virgam, quæ aliquando versa fuerat in viperam. Hac virgâ percussa est petra, & è petra vulnere scaturit aqua. Crux olim maledicta, hunc mortentium refugium, & in regum fronte ornamentum. 7. En Eliseus venit ad aquas cum ligno, sequitur perditam extracturus. In montem cum trabe tendit Christus humanam gentem liberaturus. 8. En Abimelech, qui arrepta securi præcise arboris ramum, impositumque ferens humero, dixit ad socios: Quod me vidistis facere, citò facite. Ita Christus crucem præferens, beato Lucâ teste, dicebat ad omnes: Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suam quotidie, & sequatur me. 9. En Eliacim indutus tunica crucentâ, cingulo præcinctus novo, clavem domûs David super humerum fert referendo paradiso. 10. En David rex cum sua citharâ, æterni Patris iram, & furibundam genus humanum placaturus montem conscendit, ut ab omnibus audiat. 11. En Salomon pacificus suum ipse thronum defert ad locum judicii. Non fuit tale solum in universis regnis. 12. En summus Sacerdos, qui suis humeris portat altare, in quo ipse Sacerdos fiat, sacrificium pro salute mundi. 13. En paterfamilias diligentissimus candelastrum adfert, cui cereus infigatur orbi universo lumen præbiturus. 14. En strenuus dux prodit, tentorium suum in colle fixurus. 15. En signifer animosus, mori certus, signum sibi hominis erecturus in monte, urbem deserit. 16. En filius charissimus à Patre missus accipere de fructu vineæ, quem cum vidissent coloni, cogitaverunt intra se dicentes: Hic est heres, occidamus illum, ut taverunt intra se dicentes: Hic est heres, occidamus illum, ut nostra fiat hereditas. Et ejectum extra vineam occiderunt. 17. En vir leprosus, castis, prout lex vetus jubet, ejectus. 18. En Lazarus ulcerosus, canibus circumdatus ex urbe pellitur, ut cespiti vel ligno immoriatur. 19. En æger moribundus suum ipse lectulum deportat, ut in loco sibi destinato moriatur. 20. En agnus verè mitissimus ad aram & ad lanienam ducitur, prout prædictum. Ilaas, sicut ovis, inquit, ad occisionem ducetur, & quasi agnus coram tendente se obmutescet, & non aperiet os suum. Et Hieremias, Et ego, inquit, quasi agnus mansuetus, qui portatur ad victimam, & non cognovi, quia cogitaverunt super me consilia, dicentes: Mittamus lignum in panem ejus, & eradamus eum de terra viventium, & nomen ejus non memoretur amplius. Portò illud Ilaæ vaticinium cum Regina Candacis quaestor in curru legeret, & Philippus Apostolus vi divinâ comes ei adjunctus explicaret, ita motus est vir ille peregrinus, ut animo in hunc ipsum patientissimum Jesum converso promptissimè dixerit: Credo Filium Dei esse Christum Jesum; mox ad aquas currum suum subsistere jussit, & ritu Christiano ablui voluerit. Et quem ista non intimè afficiant, si animo cernat agnellum unicum inter tot lupos & leones educi ad lanienam? Et ubi nunc Franciscus Assisius vir mitissimus, agnos à cultro & macello redimere solitus? nemo patronorum, Angelorum nec unicus subsidio est. In furto saltem unus cum hoc Domino suo locutus, ad furios

A eum cruciatus animavit. Jam meri cernuntur hostes; illorum medius innocens Jesus.

Evigilet hic aliquantum animus, & attendat, quid immentus populus de hoc ræo sentiat dicatque. Creduntur certè ad illud Paschatis tempus Hierosolymis convenisse quadragies centena millia hominum, sive quatuor milliones capitum. A populo tam numero partim civium, partim peregrinorum spectatus Christus & irrisus largissimè. Variè se vulgus in hoc edmitatu divisit. Aliis præcurrere placuit & agmen totum antevertere, ut commodum spectandi locum in Golgotha occuparent; sequebantur alii & ponè ambulabant; pars civium plurima per fenestras effusa, hanc cruciatorum pompam, quæ in montem ducebatur, avidissimis oculis hauriebat. Christum euntem Centurio & Tribunus militarium copiis pedestribus & equestribus tingebant; proximè ibant milites crucifixuri reos. A tergo sequebantur non sine risu & facetiis Scribæ, Pharisæi, & seniores populi. Spectaculum futurum omnes exivit urbe, magnates etiam & primi nominis, præsertim qui è sacro Senatu necem Domino procurarunt. Nec desuerunt in viâ piæ matronæ, quæ deplorabant judicium tam injunum. Quod beatus Lucas memorans, sequitur autem illum, inquit, multa turba populi, & numerum quæ plangebant & lamentabantur eum.

Et quales hie populi sermones, quæ confabulationes, qui plausus & irrisus? Putavimus, aiebant, hunc esse virum sanctum, sospitatorum, prophetam magnum, & en seductorem maximum, en regem nostrum. Innumeri sermones ejulcemodi in hunc reum dicebantur. Prædixit hoc David: Omnes videntes me, deriserunt me, locuti sunt labiis, & moverunt caput.

S. V. Simon Cyrenæus Christi crucem portat.

Non fuit miserationis, sed crudelitatis, crucem Christi imponere Simoni. Verebantur, ne Dominus succumberet oneri, & exanimatus concideret sub pondere, mortisque suâ præverteret crucis tormenta. Ubi enim observarunt Christum tam lentè, adeoque fracto gressu incidere, tories sub onere collabi, ne igitur forsitan supplicii montem non attingeret, & in ipsâ moreretur viâ, circumspexerunt, quomodo crucem ab ipso in alium transferrent, non miseratione ducti, sed invidiâ sanguinariâ impulsu, & cruoris ex alto hauriendi scientes; in cruce vivum spectare, id summæ voluptatis futurum censuerunt. Hoc certè non Romani urgebant, sed Judæi, eorum tamen nullus maledictum illud lignum, quæ fieret exleges, tangere sustinebat. Hominem ergo alienigenam, nomine Simonem, ex oppido Cyrenæ, in urbem properantem excipientes adegerunt, ut Christi crucem in se reciperet, & ad locum supplicii deportaret. Vir erat à Judæorum sacris planè alienus, idcirco non multis rogatus est, ut id faceret: Melis nolis, aiebant, hoc tibi faciendum. Ita totâ Hierosolymorum urbe vir nullus fuit, qui hanc Christo gratiam gratificaretur, eumque tanto pondere sublevaret. Panes, pisces, valetudinis donum promptissimè ab eo acceperunt, qui jam in extremis angustiis juvet, nemo est omnium, nemo hunc hominem fatetur nosse; omnes religioni ducunt crucem contingere; in fontem Christum crucifigere in religionem nemo trahit. Imago mundi viva: optifer amicus in necessitate rarus est. Simon nolens volens fit cruciger. Causa Judæis sanguinariis erant plures.

1. Ne homo ille dum duceretur, exspiraret, in cruce vivum cernere, summi, quod diximus, voti fuit. 2. Jam hora erat sexta Judæorum, seu meridies, nostra duodecima & ultra. Nam Joannes de illo tempore, quo sententia mortis nondum lata, hæc asserit: Erat autem Pasche Pasche, hora quasi sexta. Ergo Christi flagellati longum & nimis quam extractum fuit supplicium. 3. Nec dubium, quin Pilati milites prandere voluerint; alii cum

Quor homines Hierosolymis convenisse ad illud tempus Paschatis creduntur?

Luc. cap. 23. vers. 27.

Psal. 21. v. 8.

Ex invidiâ & crudelitate crucem Christi imponerunt Simoni Cyrenæo.

* Irregularis, immunda.

Nullus Judæorum voluit Christum à tanto pondere sublevare.

Causa cui Simon factus sit cruciger.

Joan. e. 19. vers. 14.

hūm vix cogitabant, invidia passi. O invidia bellua mul-
rō immanissima, d̄ invidia malum longē pestilentissi-
mum, suum ipsa supplicium, homicidii radix, quæ non
solum multos, sed & optimos subinde inficit! 4. Ur-
gebant Judæi, ne Pilatus fortē pœnitens facti sententiam
revocaret.

An verò Simon Cyrenæus crucem unā cum Christo
portarit, an solus, non multis disputem. Plerique omnes
ajunt, Simonem solum reliquā viā ad deferendam hanc
molem succollasse. Via verò ē Prætorio Pilati in mon-
tem Golgotha, (quod Christianus Adrichomius in-
dustriē metitur) mille trecentos viginti passus & unum
habuit. Hic idem accuratus auctor addit, quo loco
Christus sub cruce cœtuerit, quo mater ei occurrerit,
quo Veronica linteum appresserit, quo mulieres plo-
rantes substititerit, quo Simon crucem a Christo accep-
perit; quod denique Christus hac lugubri pompā per
portam veterem judiciariam exierit. Hæc paucula nobis
ē Simone Cyrenensi discenda.

I. Hic Christo succenturiatus cruciger, homo fuit
exterus, peregrinus, advena, qui nihil minus cogitaret,
quàm eo die portare crucem. Quod nos ea, quæ cru-
ciant & affligunt, tam iniquo animo perferamus, quod
reluctemur, & quidquid molestatum est, amoliri cu-
piamus, id ferè causæ est, quia nos esse peregrinos ægrè
persuademur. Ah miseri, nescio quam hîc patriam &
manentem civitatem somniamus. Si nos advenas & pere-
grinos gereremus, multò majori æquanimitate ac pa-
tientia, quidquid rerum adversarum est, perferemus.

II. Hic Simon Cyrenæus Dominicam crucem su-
scipere coactus est. Hunc, inquit Matthæus, angariave-
runt, ut tolleret crucem ejus. Quam pauci sunt, qui multa
pro Christo & facere & pati cupiant! Quis est qui ge-
nerosè aulit dicere: Domine, etiam ampliùs me afflige.
Et hæc mihi sit consolatio, ut affligens me dolore non parcas.
Plerique omnes horremus & refugimus omnem mole-
stiam pro Christo tolerandam. Hinc Deus saluti no-
stræ consulens, vel invitit nobis ingerit amarum sed sa-
lutarem absinthiæ calicem bibendum.

III. Si scisset Simon, quis esset ille homo qui eam
crucem prior portavit, si scisset Heraclium Imperato-
rem nudis pedibus, veste plebejā, reverentiā summā suis
humeris hanc ipsam crucem portaturum, reverè & ipse
illam osculatus humero paratissimo excepisset. Credi-
bile tamen est, eum aliquid divini luminis hausisse, &
necessitatem hanc in rationem vertisse, libenter deni-
que fecisse, quod initio facere detestātar. Nimirum fa-
bricando fabri sumus, & crucem sapius ferendo, perfer-
re illam discimus; nec enim pauca sunt, quæ incipimus
inviti, demum volentes absolvimus. Angeli Lothum
cum familiā pœne invitum eduxerunt Sodomā; edu-
ctus beneficium æstimavit, & gratias egit. Ad initia re-
rum carnestiaria se contrahit & abhorret, demum
sua se necessitati attemperat & paret.

IV. Simonis Cyrenæi labor in perferendā cruce
brevis, eo tamen sibi suisque filiis æternam inter Chri-
stianos memoriam peperit. Et angariaverunt, inquit Mar-
cus, prateruntem quempiam, Simonem Cyrenæum, venien-
tem de villā, patrem Alexandri & Rufi, ut tolleret crucem ejus.
Brevis est omnis labor & dolor noster, sed memoria
justi æterna, præmium perenne. Id solum est longum,
quod est æternum; breve est, quidquid desinere potest.
Quod Hieronymus egregiè confirmans, Debemus, in-
quit, animo premeditari, quid aliquando futuri sumus; quod,
velimus nolimus, abesse longius non potest. Nam si nongentos
vite annos excederemus, tamen nihil esset præterita longitudo,
qua esse desisset. Hoc Petrus pectoribus nostris altè infi-
xum cupiens, In quo exultabit, inquit, modicum nunc si
oportet contristari in variis tentationibus. Non negat è do-
loribus & ærumnis nasci tristitiam, sed ait esse brevem
& modicam.

§. VI. Veronica Christi vultum linteum abstergit.

Adem hac viā, quā Dei Filius ducebatur ad mor-
tem, occurrit pia matrona civis Hierosolymitana
Veronica, ut Christi sub cruce fatiscens sudorem, la-
crymas, spumam, sanguinem toto vultu parum linteum ab-
stergeret. In hoc Christus effigiem suam depinxit inter-
eundum. Nihil artis defuit huic pictori. Hoc linteum
solo divini vultus appressu mirabiliter expictum, hodie
que summæ venerationis est Romæ in divi Petri æde.
Methodius & Marianus Scotus ajunt miracula per hoc
parata. Hoc Veronicæ pietas obtinuit. Neque verò
quisquam Christo vel leve obsequium detulit, quin
grande præmium retulerit. Veronica Christi effigiem
& iconisimum, Christum à Christo pictum acqui-
vit. Magdalena elogium per orbem ingens obtinuit.
Amen dico vobis, ait Christus, ubicumque predicatum
fuerit Evangelium istud in universo mundo, & quod fecit hæc vultus
narrabitur in memoriam ejus a. Mulieres, quæ Christum
lacrymis comitabantur, documentum & solatium im-
petrātunt. Simon Cyrenæus sui memoriam & æter-
num nomen reportavit. Joannes Christi frater factus
novam sibi Matrem comparavit. Nicodemus & Joses,
quos actionis sanctæ monumentum adepti sunt sempiternum.

Cor Christi amore plenissimum, Judam proditorem
à complexu & osculo non repellit, Malcho læso auricu-
lam restituit, Petro neganti veniam impertit, cum ma-
tribus suorum hostium colloquia facit, pro militibus
crucifigentibus preces fundit, latroni paradisum pro-
mittit, pro nobis omnibus viam ad mortem conficit.
Et hæc illa est semita, quæ ducit in paradisum. Hic sa-
piencia in plateis dat vocem suam, in capite turbarum clam-
tat, in foribus portarum urbium profert verba sua b. Hic in pu-
blicis compitis Dei Filius pingit, & seipsum depingit
cor nostrum sit linteum, quod divinissimi vultus pic-
ram excipiat.

Carolus V. moriturus, filio Philippo Hispaniarum
Regi secundo, ex arcu ciliicium & flagrum sanguine
inunctum protulerat, & in sui dederat monumentum, pi-
gnus amoris. Idem Philippus secundus fecit jam morti
vicinus, & Philippo Tertio parentis & avi donum, in
libelli memorialis vicem obtulit. Munusculum pium,
& inter regia cimelia jure custoditum. Sed videte quod
sui monumentum c. Christus nobis omnibus & singulis in
itinere ad mortem reliquerit, linteum sui vultus pic-
rā insignitum. Hoc maximi thesauri loco asservemus
studiosissimè; ad hoc ectypum, ad iconisimum istum in
meritoribus, angustiis, doloribus quibuscumque consu-
giamus, hoc patientiæ speculum consulturi, omnes hic
studoris, lacrymarum, sanguinisque guttulae ad fortiter
pro Christo patiendum exhortantur, & animant. In-
spice, & fac secundum exemplar d.

Neque solum Veronica, sed & alia matronæ in
Christum piè obsequiose suas illi saltem lacrymas in
hoc mœstissimo itinere consecrāvunt. Beatus Lucas
comitatum hunc commemorans, Sequēbatur autem il-
lum, inquit, multa turba populi, & mulierum, quæ plange-
bant & lamentabantur eum. Qui in hac pompā flectent,
pauci numerabantur; qui riderent & illuderent, innu-
meri. Mater Christi, Magdalena, ceteræque mulieres
piæ Christi comites, & forsitan Petrus, hanc viam lacy-
mis signāvunt; aliorum omnium risus & irrisus audie-
bantur. Hi mores etiamnum vigent. Flere pium, inter
nos perquam esse rarum. Nam etsi causas flendi pluri-
mas, vix ulla ridendi habeamus, ridere tamen quam
flere malumus. Annæus aliter philosophatus. Cur sciam,
scio, inquit, nempe ob meipsum, nondum reperi cur rideam.
Larga ubique flendi & assidua materia. Cur enim in
hilaritatem risumque convertamus animos? Ob præ-
terita? jam abierunt. Ob futura? nondum adfunt, res marcia
plant

Solum Si-
monē cru-
cē portasse
plerique
asserunt.

Suprà
3000. pe-
dum Christi
Adrich. in
suâ Hierosol.
num. 183.
Quædam
ē Simone
Cyrenensi
discenda.

1. Homo
fuit extre-
mus, pere-
grinus, ad-
vena, qui
crucē por-
tare eo die
non cogi-
tabat.

2. Quod
Dominicā
crucem
suscipere
coact⁹ est.
Mat. 27.
vers. 32.
Marc. 15.
vers. 21.
Iob cap. 6.
vers. 10.

3. Quis ille
homo esset
qui prior
eam crucē
portave-
rat, igno-
rabat.

Gen. cap. 19.
vers. 16.

4. Labor in
perferendā
cruce bre-
vis, sibi &
filiis inter
Christia-
nos me-
moriam
peperit.
Marc. 15.
vers. 21.
Hieronym.
epist. 3.

1. Pet. cap. 1.
vers. 6.

Qui
equi
sadi
qui
rim
feru
Sic
Chr
ram
de
ver
dam
doc
spon
ate
cru
afit
com
tatio
Luc.
tes.
&
Sene
Pol
Vbiq
ga
&
assid
plant

plañe incertissima. Ob præsentia? ipso transitu sunt, summa rerum omnium inconstantia, & vicina semper ruina est. Infantiam nobis rapit ignorantia, juvenutem cæcus & vitiosus furor, optimam ætatem invidia, iracundia, habendi studium, & avaritia sibi vendicant, pars vitæ ultima inter morbos elabitur. Hæc nostra ad tumultum via est, jure copiosis lacrymis signanda. Neque verò Christus fletum prohibet, nisi brevem illum & evanidum, nam diuturniorem ac necessarium etiam imperans, *Filie Hierusalem*, inquit, *nolite flere super me, sed super vos ipsas flere, & super filios vestros.* Cruciatu suo plangi non vetat, sed plangi non vult solâ miseratione humanâ. Non igitur quod ista patiar ploratis, sed causam propter quam tanta patior, deploratæ. Ego non repugnantem, nec gravatè, sed libenter ac voluntariè ad mortem abeo. Hæc enim omnia patior amore in vos, & obedientiâ in Patrem. Ad nutum & arbitrium Patris omne meum vivere ordinatum est & mori. Sed uti vitam mors, ita mortem excipit reditus in vitam. Et ideo hæc defenda non sunt. Desistere potius peccata vestra, quæ & ego ad ingressum urbis ante dies paucos largis lacrymis deflevi. Peccata vestra meæ mortis sunt causa; hæc me gravant, hæc cruciant, hæc enecant. Et quod dolores meos auget, illud est: Multos nihilominus sua improbitas meorum cruciatuum expertes faciet, & æterni supplicii damnabit. Hoc sermō deplorandum est. Ita Christi documento magis deplorandi sunt qui malè agunt, quam qui malorum odia ferunt. Non enim mors Abelis, sed insidia Caini, non afflictio Davidis, sed nequitia Saulis, non Isaia carcer & supplicium, sed Manassis impietas & multiplex flagitium, non Elia fuga, sed Jezabelis tyrannidis deploranda. Ita Christus ad mulieres lamentantes conversus, *Nolite, ait, flere super me.* Cur autem, o bone JESU, flere nos vetas? tu fundis sanguinem, & nostras prohibes lacrymas? Omnia lugent elementa, vel ipsa plorant saxa, ipsi tecum lugent Angeli; & nos pro quibus moreris, hæc oculis transivimus sicis? Memini me legerè Romanum Oratorem dixisse: *Quid dicam de Socrate, cujus morti illacrymari soleo, Platonem legens?* Et non non Socratis, sed nostri Servatoris acerbissimos cruciatu, dirissimam mortem sine lacrymis vel legamus, vel legi audiamus? Rorera Christus cum fletibus atque sequentibus se loquitur; totâ viâ neminem alium affatus. Herodis curiositari & cunctis ejus quætionibus nec verbulo respondit, quo quidem silentio verba otiosa & vanam curiositatem luculentè damnavit; in viâ ad mortem tacitis lacrymantium affatibus amicissimè, non interrogatus, respondit. Quo quidem dilucidè demonstravit, quam sibi commiseratio ac consensus sit gratus, & quam velit alterum alterius commiserescere, alienumque etiam dolorem dolere. Sæpius profectò & lacrymæ, quæ nozarum odio & amore Christi patientis fundantur, gemmæ sunt. Nos sensus mutuos non nisi per verba intelligimus, per lacrymas tamen cum Deo efficacissimè sermocinamur; hoc idioma Deus probè intelligit, hanc linguam Christus placere sibi publicè ostendit, dum suum lacrymis solatium statim adhibuit, dum sui doloris oblitus stavit alienum mollit. Vera Christi patientis consideratio cor lacrymabundum sibi deposcit. Lacrymæ moverunt Christum, ut inter tot probra & cruciatu crucifigentium matres solatio afficeret, & succinctam sed utilissimam nobis omnibus cohortationem hanc relinqueret: *Quoniam ecce veniunt dies, in quibus dicent: Beate steriles & ventres qui non genuerunt, & ubera qua non lactaverunt. Tunc incipient dicere montibus: Cadite super nos, & collibus, Operite nos.* Addit, quod auro & gemmis exarandum: *Quia si in viridi ligno hæc faciunt, in arido quid fiet?* Si justitia divina ipsum Dei Filium ob aliena profectus peccata sic mulat, quomodo vilissimum servum

A tractabit ob sua? si lignum viride, homo innocens, sanctus, succo virtutum omnium plenus in tam immanem suppliciorum ignem abjicitur, quid lignis fiet aridis, & exsuccis, hominibus omni gratiâ destitutis, omni scelerum turpitudine operis, quos Thadæus Apostolus arbores autumnales, infructuosas, bis mortuas, eradicatas, homines animales, spiritum non habentes vocat. Hæc tales arbores incendium non evadent. Nam Christus in orbem venit sine peccato, non tamen exiit sine flagello: Nos & nascimur, & vivimus, sæpe etiam morimur in peccatis, cur excipiamur à flagellis? Quocirca Gregorius Magnus rectissimè concludit: *Hinc unusquisque quos colligat, quid illi sint passuri quos reprobat, si sic cruciat quos amat.* Quotusquisque autem est, cui conscientia non dicat: *Agnosce quoddam arida, exesa, trunca, mortua sis arbor, & ideo ignem, quem divina justitia accendet æternis sæculis arsurum, expavesce. Quia si in viridi ligno hæc faciunt, in arido quid fiet?* Hæc Christi in viâ fuit conicio, non copiosa verbis, sed sensu & mysteriis. Sermone longiorem impatiëntia non ferebat tam Judæorum quam Romanorum, qui ad eundem impellebant. Ita pergit mitissimus agnus ad victimam, verè factus spectaculum mundo, & Angelis & hominibus.

S. VII. Christus diverso agmine stipatus Calvariarupem moriturus ascendit.

Certe carnifices, qui fracto gressu lentius incedentem clavibus & hastis propellebant, magnos dolores Christo, injuriam magnam ferebant. Hæc ego tamen omnia Lectori pio commeditanda trado. Graviorem Christo inferunt injuriam, qui parum curant, quid velit jubeatque Deus, sed prout est occasio, prout eos impetus agit, vix ullâ divini honoris habitâ ratione quævis cogitant, dicunt, faciunt. Hi milites sunt, qui Christum crucifigendum impellunt. Ah, maligni comites, qui suum sibi Dominum inter eundem in ipso itinere crucifigunt! Alii comitabantur, Christum, ut eundem iriderent & sibilarent, pendentem ac morientem cernebant & exultarent, quales erant maximè Pharisæi hostes Christi. Alii solâ curiositate ducti exhibant, ut huic spectaculo interessent. Pauci alii miseratione naturali moti, non sine lacrymis sequebantur præeuntem: verum non ut actores & crucigeri, sed ut spectatores meri. Siquidem magnum inter ipsos Christianos discrimen est. Sunt qui crucem, non Christum quarant: sunt etiam qui Christum ambiant, crucem fugiant. Certè omnes invidi, ambitiosi, vindictæ cupidi, pecuniarum avidi, alique martyres mundi cruce[m] multas inveniunt, sed eas raptant & trahunt, idque sine Christo, absque pro merito & præmio. Alii contra homines otiosi, legnes, delicati, ad omnem virtutem torpidi, furtivâ libidine impuri, qui seipsos & carnem unice fovent, Christum quidem amicum cupiunt, sed crucem Christi refugiant. Soli amici veri Christum cum cruce amplectuntur.

D En igitur Christiani, quomodo Servator noster vestem seu petticam ferat, in quâ generosissimus bovis appendetur. En Sacerdos Aaron fert virgam, quæ suo tempore in frondes & flores sese induet. En Princeps pacis suam ipse Monarchiam humeris portat; jam verè factus est principatus super humerum ejus. Crucem Isaïas rectè principatum appellat; thesaurorum crux plena & mysteriorum. Hunc principatum suum Christus ad eum honorat, ut humeris eum ferat, eum etiam totis brachiis brevi amplexatur. Simon Cassianus ita Christum alloquitur: *Dominus meus & Deus meus, quid tendis cum hoc crucis pondere? Numquid plantare vis hanc arborem ut frondeat? Sed radices vix aget, quis enim irrigabit? nimis arida est, & tu in rupem duceris.* Cui respondet Christus: *Ego illam non ut plantas suas olitores aquis, sed meomet sanguine rigabo, sic enim descendet arbor radice, ut ipsi etiam inferi sint eam sensuri.* Hanc

unde Calv. v. 12. & 19.

Greg. lib. 3. Moral. c. 4. Impii cur pavere debeant.

1. Cor. c. 4. vers. 9.

Varii ad montem Calvaria comites Christi.

Discrimen inter Christianos.

Num. c. 13. vers. 24.

Isaïa cap. 9. vers. 6. Crux est principatus Christi.

si. Hanc autem arborem plantabo, ut illam scientia...

Amor Christi ad mortem anhelantis. Isaia c. 53. vers. 12. Ps. 68. v. 21.

Ioan. cap. 11. vers. 16. Hebr. c. 13. vers. 13.

Afflictio, patientia, sui ipsius despicienda in summo pretio habenda, exemplo Christi.

Luc. c. 9. vers. 23. Matth. c. 16. vers. 25. Ioan. c. 12. vers. 25. Matth. c. 10. vers. 38.

Philip. cap. 3. vers. 18. & seq.

Non est alia via exera illa quam Christus suo sanguine.

In hac vita aut post crux est ferenda; Luc. cap. 16. vers. 25.

Et quantus hic amor est, qui tantopere ad mortem anhelat in tam criminosa societate...

Abimelech, quod iudicium facti memorant, audiens viros curris Sicharorum pariter conglobatos...

Quod me vidistis facere, cito facite. Igitur certatim rami de arboribus...

Recordare Jesu pie, quod sum causa tuae viae, ne me perdas illa die. Ita pergamus, & improperium Christi feramus.

malis: nunc autem hic consolatur, tu vero cruciaris. Vis igitur gaudere aeternum...

Crux Christi ponderis fuit maximi, non tantum quia longa, lata, crassa; longa quidem pedes quindecim...

Abimelech, quod iudicium facti memorant, audiens viros curris Sicharorum pariter conglobatos, ascendit in montem...

CAPUT VI.

Christus moriturus vestimentis suis exiit, vino myrrhato crudeliter reficitur.

Peruenimus, duce Christo, in Calvariae rupem. Haec videri poterat ludus, arundine, cocinea veste, dumoso diademate in Hebraeorum regem excogitatus.